

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I[1]. Secundum argumentum, à perfectione divinæ scientiæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

§. I.

Argumentum primum à cognitione creaturarum in essentia divina ut in causa.

Hoc argumentum, quod per totam disputationem secundam prosecuti sumus, potest sic breviter proponi. Creaturae possibile non aliter cognoscuntur à Deo, quam in causa; seu omnipotentia divina, tanquam in causa; Ergo non est alia futurorum cognitio in Deo, nisi in decreto, seu quod idem est in omnipotentia Dei determinata per decretum, subindeque vacat scientia media, quae praevient decreta Dei tam absoluta, quam conditionata. Antecedens disp. 2. art. 1. varijs rationibus; & sancto- rum Patrum testimonijis demonstravimus, praesertim ex D. Dionysio cap. 7. de divinis nominibus, dicente: *Deus non secundum visionem suam se immittit, sed secundum causa continentiam sui omnia.* Et infra: *Divina sapientia seipsum cognoscens scit omnia, & uno causa complectur eorum omnium scientiam habet.* Adduximus etiam illud Augustini 11. de civit. cap. 7. *Cognitio creaturam seipso decolorator est, quam cum in Dei sapientia sicut in arte, per quam facta est, cognoscitur.* Et illud D. Thomae 1. p. quæst. 12. art. 3. *Videntur omnia in Deo, sicut effectus in sua causa.* Consequenter vero probatur, Tum quia sicut se habet essentia nuda, & omnipotentia ad creaturas possibile, ita ad futuras eadem essentia determinata, & omnipotentia applicata per decretum. Tum etiam, quia sicut ab essentia, ut participabili & imitabili per modum ideæ, creaturae habent suam non repugnantiam, ut sint entia participatione essentiae, & ab omnipotentia sunt producibiles ut à causa efficiente, quae potest quidquid non repugnat; ita voluntas determinata per decretum positivum, aut permissivum est causa transitiva à possibili ad futurum. Tum denique, quia fundamentum & radix, cur possible cognosci debeant in essentia ut in causa, nec aliud medium suppetat extra Deum, est perfectio absoluta, & summa Dei independentia, quae non patitur illum suæ cognitionis & volitionis specificationem haurire aliunde, quam à propria essentia; neque habere aliud obiectum formale, & immediatum cognitionis possibile, quam essentiam nudè sumptam; & futurorum, quam eandem essentiam ut per decretum determinatam; sicut obiectum specificum volitionis Dei liberæ, est sola bonitas increata; creaturae vero ad obiectum duntaxat materiale & secundarium pertinent.

Neque potest hæc ratio eludi evasione Vasquezij; negantis Deum illam creaturam cognoscere ex suæ omnipotentiae comprehensione; quia effectus (inquit) non cognoscitur in causa, nisi referatur relatione transcendentali ad illum, qualis repugnat cause increatæ, quæ ab omni respectu ad creaturas absoluta est. Quasi vero causa vim habeat ducendi in cognitionem effectus, rationem huiusmodi relationis, & non potius ratione continentie; & connexionis necessitatis, ac dependentie effectus ab ipsa quæ tunc est perfectius adfuit Deo, & cuique causa, quo est prior, & magis independens à suo effectu.

Addo, quod si causa qualibet non esset idonea ad inducendam effectus cognitionem, nisi relatione relationis, quæ Deo deest, eam dici

A posset ineptam esse ad effectum producendam: cur enim huiusmodi relationi alligetur vis potius manifestandi, quam producendi effectum? Ergo sicut omnipotentia Dei absque relatione transcendentali ad creaturas est potens & efficax ad productionem illarum, ita absque eodem respectu potest habere rationem medij ad illas cognoscendas, ut supra ostensum est.

Futile etiam ac ridiculum est, quod ait idem author, nimirum nec Deum, nec Beatos posse videre futura in decreto, quia per respectum rationis ad creaturas constituitur; & est merum ens rationis. *Quid enim absurdius, quid impius & atheis acceptius esse potest (inquit P. Barobius) quam Dei voluntatem, quæ omnia constituit & mutat, clamant Scripturae, merito esse rationis constare.* Tamen est apud illos auctores convellere cognitionem rerum in essentia ut in causa & decreto, ut scientia media hæc everfus fundamētis astruatur. Si ita liceat arguere, actum est de fide, & de tota Scriptura, quæ vim providentia, & rerum universi seriem docet pendere à liberis decretis, quæ ne quidquam conferant cognitioni divina de futuris, placeat Vasquez in mera entia rationis resolvere.

Ex his manifestè patet impossibilitas scientiæ mediæ: Omnes enim ejus defensores assignat ei pro obiecto primario aliquid creatum, scilicet actus nostros liberos conditionatè futuros; Sed imò possibile est scientiam Dei habere pro obiecto primario & specificativo aliquid creatum, cum obiectum primariū, tam motivum, quam terminativum divinæ intellectiois sit sola divina essentia, ut in tractatu de attributis fuisse ostendimus. Ergo scientia mediæ in Deo impossibilis est.

§. II.

Secundum argumentum à perfectione divinæ scientiæ.

Hoc argumentum desumitur ex principijs statutis disp. 3. agendo de causalitate & perfectione divinæ scientiæ, ibi enim ostendimus, scientiam Dei, quantum ad veritatem & certitudinem, non dependere, nec mensurari à rebus, sed esse illarum regulam & mensuram; cum illa non sit minus perfecta, quam ejus amor, qui non pendet, nec causatur à bonitate, & perfectione, quæ sit in rebus, nec illam supponit, sed efficit, juxta illud D. Thomae infra quæst. 101. art. 2. *Amor Dei est infundens, & causans bonitatem in rebus.* Undè idem S. Doctor 1. 2. quæst. 93. art. 1. ad 3. *Ratio intellectus divini aliter se habet ad res, quam ratio humani intellectus: intellectus enim humanus est mensuratus à rebus, ut scilicet conceptus hominis non sit verus propter seipsum, sed dicitur verus ex eo, quod consonat rebus: intellectus vero divinus est mensura rerum, quia iniquaque res intantum habet de veritate, in quantum imitatur intellectum divinum.* Atqui scientia mediæ, cum sit tota speculativa, nec faciat, sed duntaxat exploret rerum futurationem, ac veritatem obiectivam illarum, mensuratur à rebus, quantum ad veritatem & certitudinem, non vero est illarum regula & mensura; Ergo illa in Deo impossibilis est.

Dices, hoc necessariò admittendum esse in præscientia peccatorum, cum scientia Dei libera non sit eorum causa, nec illa sint futura, quia sciuntur à Deo, sed à Deo sciuntur, quia futura sunt;

Respondeo quod quamvis scientia Dei libera non sit causa peccatorum, nec faciat, sed supponat illorum futurationem, non tamen propterea

Disp. 2. art. 1. 61.

Lib. de libert. humana. & gratia divina.

Disp. 2. art. 3.

62.

63.

P p dependet

Tom. I.

dependet, aut mensuratur à rebus, quantum ad veritatem & certitudinem quia non terminatur ad illa immediate, & independenter à quocunque medio increato prius cognito, sed ea cognoscit in decreto permissivo quantum ad id, quod in illis defectus & privationis est; & in decreto positivo concurrendi ad illorum entitatem, quantum ad id, quod in eis est entitatis, actualitatis, & bonitatis transcendentalis, ut supra fuisse declaravimus. Unde ab hoc duplici decreto dependet & mensuratur certitudo & infallibilitas divinæ præsentia respectu peccatorum; non autem ab ipsa veritate & futuritione objecti immediate in se cogniti.

Disp. 4.
art. 6.

64. Dices rursus cum Falso: Prius ratione res habet esse in se, quam sit intelligibilis & scibilis, cum veritas, quæ res sit scibilis, ut passio entis, & subjectum omne sit prius, saltem naturæ, suæ passionis: Ergo prius ratione res attingitur à Deo, ut effectus a causa, quam vi cognitionis repræsentetur.

Respondeo Antecedens esse verum respectu scientiæ creatæ, quæ speculativa est, & mensuratur à rebus; falsum vero respectu cognitionis divinæ, quæ est practica & factiva rerum, nec ab illis mensuratur, sed est earum regula & mensura.

65. Instat Falsus: Prius est in Deo ratio intelligibilis, quæ actualis intellectus: Ergo prius est rem creatam esse intelligibilem à Deo, quam intellectam.

Respondeo primò Antecedens absolute negari posse juxta communior sententiam, quæ naturam Dei ipsâ intellectuione constituit.

Respondeo secundò, quòd etsi comparando essentiam & naturam Dei ad ejus intellectum, virtualiter distinguerentur esse intelligibile, & actus intellectum, & illud prius ratione isto existens; non tamen comparando objectum creatum ad intellectum divinum, cum tota non solum veritas, sed etiam entitas rei creatæ, ab intellectu & scientia Dei, ut ab ejus causa & mensura dependeat: unde res creatæ non sunt prius cognoscibiles, quam cognita ut possibiles, cognitione necessariâ simplicis intelligentiæ; nec ut futuræ, & existentes, quam à Deo cognoscantur per scientiam visionis, juxta illud Gregorij Magni lib. 22. Moral. cap. 6. *Non existens videndo creat, & existens videndo continet. Quidquid ergo Creator non videt, essentia subsistendi caret.*

§. III.

Tertium argumentum ex defectu mediæ, in quo scientia media suum objectum cognoscat.

66. Hoc argumentum totâ disputatione quartâ ab articulo tertio usque ad octavum fuisse profecutus sum, nunc breviter illud sic propono. In qualibet scientia præter rem cognitam debet admitti medium, in quo, & per quod cognoscat: At scientia mediæ nullum habet medium, in quo suum objectum cognoscat: Ergo talis scientia fictitia & chimerica est. Major patet, Minor probatur. Scientia mediæ non cognoscit res sub conditione futuræ in signo rationis antecedenti decretum in ideis divinis, ut docet Egidius Romanus, nec in supercomprehensione voluntatis creatæ, vel aliarum causarum contingentium, ut Molina, & Becanus existimant; nec in voluntate humana nudè sumpta, supponendo quòd sine ullo Dei concursu operari possit, ut

fomniavit Theophilus Rainaudus: nec in decreto cognito ut futuro in sequenti signo rationis, ut Suarez, & Fonseca arbitrantur; ut loco citato fuisse contra Authores illos ostendimus; nec denique in decretis ex parte subjecti absolutis, & conditionatis ex parte objecti, cum defension res scientiæ mediæ talia decreta in Deo non admittant: Sed præter illa mediæ nullum aliud frangi vel excogitari potest, in quo Deus futura conditionata cognoscere possit: Ergo scientia mediæ nullum habet medium, in quo suum objectum cognoscat, unde potius scientia sine mediæ, quam scientia mediæ dici debet.

Dices: Deum non cognoscere futura conditionata in aliquo medio, sed immediate in seipsis, & in veritate objectiva, quam habent in signo rationis antecedenti divinum decretum ex vi oppositionis contradictoriæ propositionum de futuro contingenti, quarum una in tali signo est determinatè vera, & altera determinatè falsa.

Sed contra primò: In qualibet scientia, ut dicebamus, præter rem cognitam debet admitti medium, in quo, vel per quod cognoscat: Ergo & in scientia Dei respectu futurorum contingentium: subinde quæ talis scientia non terminatur ad futura immediate in seipsis, & independenter ab omni medio cognito, sed ea in aliquo medio contemplantur: sicut scientia simplicis intelligentiæ res possibiles in medio divino & increato cognoscit, nempe in essentia divina ut in causa, ut fuisse supra ostensum est.

Secundò, Si divinus intuitus immediate, & independenter ab essentia divina prius cognita ferretur ad creaturas & ad veritatem ac futuritionem rerum contingentium, objectum specificativum intellectus divini non esset sola essentia divina, vel solum ens increatum, sed etiam ens creatum, vel ens ut sic abstractum à creato, & increato. Item Deus cognosceret creaturas sine ulla specie impæssa, vel essentia divina haberet rationem speciei intelligibilis creaturas immediate repræsentantis, quæ falsa esse, & à principijs Theologiæ penitus aliena, disputatione citatâ art. 2. fuisse monstravimus. Unde cum defensores scientiæ mediæ ab hoc solido doctrinæ D. Thomæ, & Discipulorum ejus principio, Deus omnia in seipsis, & in sua essentia tanquam in causa cognoscit, recedere & peregrinari cogantur, ad tria alia falsa, vel saltem valde dubia & incerta divertunt: vel enim cum Vasque dicunt, Deum, & naturam intelligentem nullam habere speciem objecti intelligibilis, quod in doctrina peripatetica paradoxum est: vel asserunt cum Nominalibus (quod Suarez non improbabile existimat) essentiam divinam esse speciem immediate repræsentativam creaturarum, quod loco citato impugnatum est: vel tandem coguntur admittere, creaturas pertinere ad objectum primarium, & specificativum divinæ scientiæ, quod absurdissimum esse ibidem ostendimus. Unde cum scientia mediæ falsis illis, ac ruinosis nitatur fundamentis, ruinam minatur, nisi novis fulciatur præsidij.

Tertiò, disp. 4. art. 4. pluribus rationibus ostendimus, futura contingenti in signo rationis antecedente divinum decretum, non gaudere veritate objectivâ determinatâ, in qua possint à Deo certo cognosci, cum in tali signo, & priori rationis nullum contingens sit determinate futurum, sed in statu meræ possibilitatis, & indifferentiæ